

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Кафедра Сценічної мови

СОЛЬНИЙ СПІВ

**Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти денної
форми навчання**

Освітній рівень – перший

Ступінь вищої освіти – Бакалавр

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 026 Сценічне мистецтво

ОПП «Сценічне мистецтво» («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно»,
«Акторське мистецтво театру ляльок»)

Харків – 2023

Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Сольний спів», ОР «Бакалавр», галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 026 Сценічне мистецтво, ОПП «Сценічне мистецтво» («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», «Акторське мистецтво театру ляльок»).

Укладач: ХУТОРСЬКА Анна Йосифівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри сценічної мови Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського.

Рецензенти:

СОБОЛЕВА Олена Дмитрівна, доцент, заслужена артистка України, доцент кафедри сценічної мови Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського.

ЄРОШЕНКО Олена Віталіївна, доцент, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри майстерності актора Харківської державної академії культури.

Методичні рекомендації до самостійної роботи затверджено на засіданні Вченої ради Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (Протокол №10 від.31.05.2023).

Дані методичні рекомендації спрямовані на допомогу здобувачам освіти в опануванні дисципліни «Сольний спів», формуванні свідомого ставлення до власного голосу, розвитку його виразових можливостей у контексті професійної діяльності за спеціальністю 026-«Сценічне мистецтво».

© Хуторська А.Й. 2023

© Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського, 2023

1. Анотація навчальної дисципліни

Синтетична природа театрального мистецтва в цілому та нерозривний зв'язок вітчизняного театрального мистецтва з музикою обумовлюють важливість опанування дисципліни «Сольний спів» у системі професійної підготовки акторів драматичного театру та театру анімації. Сформовані під час індивідуальних занять вокально-технічні та вокально-виконавські уміння та навички стають необхідною складовою вокального сценічного мовлення, яке потребує від актора особливої витривалості голосового апарату, образного перевтілення, яскравої характерності звучання та виконавської інтерпретації.

Метою вивчення навчальної дисципліни «сольний спів» є оволодіння здобувачем вищої освіти комплексом теоретичних знань щодо мистецтва співу та практичними навичками академічного (естрадного, джазового) сольного вокального виконавства, а також формування навичок самостійної роботи зі створення повноцінної вокальної складової сценічного образу, відповідно до образного змісту та драматургічного задуму театральної вистави.

Здобуті знання та уміння забезпечують формування таких **компетентностей**, зокрема:

- ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК05. Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- ЗК06. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
- ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.
- СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
- СК03. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.
- СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.
- СК05. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- СК06. Здатність до оперування специфічною системою виразних засобів (акторсько-виконавськими, хореографічно-пластичними, музично-вокальними) при створенні сценічного твору.
- СК08. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.
- СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.
- СК10. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

- СК11. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.
- СК12. Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливості використання їх виражальних засобів при створенні синтетичного за своєю природою твору сценічного мистецтва (творчого проєкту).
- СК14. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

Згідно з вимогами освітньої програми навчальна дисципліна спрямована на формування **програмних результатів навчання:**

- ПРН04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.
- ПРН05. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.
- ПРН06. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.
- ПРН07. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації).
- ПРН09. Обирати оптимальні художньо-виражальні (акторсько-виконавські, хореографічно-пластичні, музично-вокальні) та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проєкту).
- ПРН15. Знати основні закони психології творчості.
- ПРН16. Вміти передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.
- ПРН17. Вміти обирати адекватні засоби презентації результатів власної професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- особливості будови та функціонування співацького апарату та принципи професійної гігієни голосу;
- специфіку співацького звуковидобування (академічного, естрадного, джазового), звуковедення, дихання, артикуляції тощо);
- термінологію музичного мистецтва (визначення висоти та тривалості музичного звуку, темпів, штрихів звуковидобування та звуковедення, структури музичних творів тощо);
- основні особливості музичного мистецтва різних епох, художніх напрямів, течій, жанрів та національних музичних шкіл, а також особливості творчості композиторів, твори яких виконуються;
- особливості вокальної орфоепії рідної та іноземних мов.

Уміти:

- демонструвати володіння вокально-технічними та вокально-виконавськими навичками акторського співу відповідно до власних індивідуальних можливостей;
- адекватно застосовувати навички самостійного опанування мелодики та ритму вокального твору, мати розвинуту музичну пам'ять;

- аналізувати інтонаційно-смісловий аспект, особливості мелодики та специфіку її розвитку, практично вдосконалювати чистоту інтонації та почуття ритму, навички вокальної артикуляції;
- практично застосовувати навички вокального дихання, адекватного особливостям мелодики, ритміки, динаміки та драматургії вокального твору;
- застосовувати навички фразування, відповідного до вербального тексту та драматургії вокального твору;
- надавати емоційне забарвлення виконанню, що відповідає характеру вокального твору та драматургії вистави, вільно застосовувати засоби музичної (вокальної) виразності;
- досягати тембрової, ритмічної та динамічної гармонійності, співзвучності та художньо обумовленого злиття голосів у ансамблі;
- створювати атмосферу творчого партнерства та ансамблю в процесі виконання вокального твору;
- самостійно складати інтерпретаційну стратегію сценічного образу вокального твору, осмислювати особливості драматургії вокального твору та створювати цілісну драматургію образу;
- свідомо, самостійно вдосконалювати особистісну естетичну культуру;
- опановувати новітні тенденції сучасного театрального мистецтва у вокальному дискурсі та творчо їх застосовувати у власній професійній діяльності.

2. Методичні рекомендації досамостійної роботи для здобувачів освіти денної форми навчання

З навчальної дисципліни «Сольний спів» передбачені наступні види самостійної роботи здобувача вищої освіти:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції;
- практичне опрацювання окремих вправ, засвоєння матеріалу різного характеру (комплекс дихальних вправ, артикуляційних навичок, вимови тощо);
- робота з відео та аудіо матеріалами;
- робота зі звуко- та відео-фіксуючою апаратурою / застосунками.

Зазначені види самостійної роботи виконуються здобувачем вищої освіти поза аудиторією. Обсяг самостійної роботи здобувачів денної форми навчання складає 84 години.

Тема 1. Визначення індивідуальних характеристик звучання здобувачів освіти та складання індивідуального плану їх подальшого розвитку та вдосконалення.

Обсяг самостійної роботи 1 година.

Мета: ознайомлення здобувача освіти зі звуковими характеристиками власного голосу.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота зі звуко-фіксуючою апаратурою / застосунками.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть типи співацьких голосів та надайте характеристику обраного типу голосу.
- Назвіть видатних представників того чи іншого типу голосу з числа співаків та акторів, обґрунтуйте власний вибір.
- Визначить межі власного співацького діапазону.

Рекомендовані джерела: 1, 10, 12, 19.

Тема 2. Будова та функціонування співацького апарату, професійна гігієна голосу. Ознайомлення з вокальною термінологією.

Обсяг самостійної роботи 2 години.

Мета: ознайомлення здобувача освіти з особливостями будови голосового апарату; засвоєння правил професійної гігієни голосу; поглиблення знань з вокальної термінології.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- аналіз та оптимізація власного голосового навантаження (мовного та вокального).

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть складові голосового апарату співака.
- Охарактеризуйте взаємодію окремих частин голосового апарату при співі та при розмові.
- Надайте визначення п'яти вокальних термінів на власний вибір (наприклад: вокальний голос, діапазон, теситура, динамічні нюанси, тембр).

Рекомендовані джерела: 1, 3, 5, 10, 12, 19.

Тема 3. Співацьке дихання та постава. Сценічна культура актора-співака.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: ознайомлення здобувача освіти з вірною вокальною поставою та особливостями вокального дихання; формування знань та практичних навичок зі співацького дихання; поглиблення уявлення про сценічну культуру актора-співака.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- опрацювання комплексу дихальних вправ (практична самостійна робота);
- робота з відео матеріалами за власним вибором.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть та охарактеризуйте основні типи вокального дихання.
- Вкажіть мету та спрямованість кожної вправи з комплексу дихальних вправ, запропонованих викладачем.

– Охарактеризуйте становлення сценічної культури співака-актора в окремому жанрі, стилі тощо (на основі перегляду самостійно обраних відео матеріалів).

Рекомендовані джерела: 2, 9, 10, 12, 23, 24.

Тема 4. Технічні вправи: початкові співацькі навички у доступному діапазоні. Опрацювання технічно нескладних вокалізів, сольфеджування.

Обсяг самостійної роботи 2 години.

Мета: формування початкових вокальних навичок здобувача освіти; ознайомлення з жанром вокалізу.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з навчально-методичними джерелами;
- початковий аналіз вокальних творів;
- робота з текстом (музичним, поетичним).

Питання до самостійної роботи:

- Надайте визначення терміну «вокаліз», назвіть типи вокалізів та способи їх виконання.
- Опрацюйте сольфеджування вокалізу з індивідуальної програми.
- Охарактеризуйте спрямованість кожної вправи з комплексу поспівок та вправ для розвитку голосу, запропонованого викладачем.

Рекомендовані джерела: 5, 7, 11, 15, 30.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокалізи Ф. Абта, О. та Р. Вороніних, Н. Татарінової.

Тема 5. Основи фразування у мистецтві вокалу. Вивчення особливостей куплетної будови українських народних пісень та шляхів їх акторської інтерпретації.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: ознайомлення здобувача освіти зі специфікою куплетної будови української народної пісні та шляхів її акторської інтерпретації.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- робота з аудіо матеріалами: прослуховування та аналізування
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Дайте визначення поняттю «вокальна фраза».
- Назвіть основні елементи структури української народної пісні.
- Проаналізуйте архітектоніку твору, опрацьовуючи текст та мелодію народної пісні з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 1, 5, 9, 12, 14.

Орієнтовний репертуарний список:

- Для жіночих голосів: «Од села до села», «Ішло дівча лучками», «Ти до мене не ходи», «Дощик», «І шумить, і гуде», «Ой, у вишневому саду», «Баламуте» та ін..
- Для чоловічих голосів: «Віють вітри», «Тихий Дунай», «Під облачком явір похилений», «Ой, не спиться й не лежиться», «Та туман яром котиться», «Їхав козак за Дунай» та ін..

Тема 6. Поетичне першоджерело вокального твору – взаємодія музики та тексту при створенні художнього образу твору. Опанування нескладних пісень та романсів з індивідуальної програми.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: поглибити знання та уявлення щодо взаємодії поезії та музики у вокальному творі; опанування творів з індивідуальної програми здобувачів освіти.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- робота з аудіо матеріалами: прослуховування та аналізування;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть спільні морфологічні риси поезії та музики.
- Продемонструйте знання тексту та мелодії з індивідуальної програми.
- Проаналізуйте архітектуру твору опрацьовуючи текст та мелодію пісні з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 12, 18, 24, 26, 27.

Орієнтовний репертуарний список:

- О. Білаш, Л. Денисенко «Зозульч ині черевички»
- В. Верменич, О. Богачук «Іду я росами»
- Л. Вишневська «Мур-мур-нявська мова»
- І. Голяк, В. Кудрявцев «Шовкова косиця»
- В. Івасюк, А. Драгомирецький «Золотоволоска»
- І. Кириліна, О. Дриз «З чого зроблені сни?»
- І. Кириліна, П. Воронько «Не будь козою»
- Ж. Колодуб, Ю. Рибчинський «Пісенька про гнома»
- Р. Лісова, С. Корнієнко «Краплинка»
- Г. Сасько, Н. Гузеєва «Капітошка»
- О. Янушкевич, М. Ясакова «Веселкова пісня»
- А. Петрик, І. Жиленко «Тишком-нишком»
- Н. Рибак «Десять піратів»

Тема 7. Атака звуку, штрихи виконання, динамічне нюансування. Робота над вокалізами (академічні, джазові).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: опанування основними прийомами звуковедення (штрихи виконання legato, non legato, staccato) та звуковидобування (атака звуку м'яка, тверда, придихова); поглиблення навичок у роботі з вокалізами.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним); удосконалення його виконання.

Питання до самостійної роботи:

- Охарактеризуйте основні штрихи звуковидобування
- Назвіть динамічні відтінки у порядку зростання / зменшення гучності звуку.
- Складіть динамічний план виконання вокалізу з індивідуальної програми
- Продемонструйте знання мелодії та сольфеджування вокалізу.

Рекомендовані джерела: 6, 7, 11, 15.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокалізи: Б. Лютген, Н. Ваккаї, І. Вілінська, К. Медко-А. Воловік, Г. Панофка та ін..

Тема 8. Дикція у мистецтві співу, активна артикуляція, закріплення норм вокальної орфоєпії рідної мови.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: удосконалення дикційних навичок та артикуляції, засвоєння норм вокальної орфоєпії української мови.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- аналізування власної вимови, робота над усуненням недоліків.

Питання до самостійної роботи:

- Порівняйте норми вокальної та мовленнєвої орфоєпії української мови.
- Складіть низхідну поспівку на основі скоромовки.
- Продемонструйте закріплення норм вокальної орфоєпії української мови в творах з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 2, 18, 25, 27.

Тема 9. Наспівність як передумова формування злагодженого звуковедення. Виконання українських народних пісень в обробках композиторів-класиків та сучасних композиторів (ліричні, жартівливі, драматичні тощо).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: удосконалення навичок вокального звуковедення; опрацювання наспівності в українських народних піснях.

Форма організації самостійної роботи:

- робота над практичним засвоєнням навичок;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Вкажіть на особливості виконання закритих та відкритих складів задля створення наспівності у вокальних творах;
- Продемонструйте знання тексту та мелодії пісні з індивідуальної програми.
- Проаналізуйте архітектоніку твору, що вивчається.

Рекомендовані джерела: 1, 7, 10, 17.

Орієнтовний репертуарний список:

- Для жіночих голосів: «Ой, ти знав нащо брав», «Шуміла ліщина», «Серед села дичка», «Ой джигуне-джигуне», «Вербовая дощечка», «Бодай ся когут знудив», та ін..
- Для чоловічих голосів: «Яром, хлопці, яром», «Казав мені батько», «Ой, дівчино-горлиця», «Їхав козак чистим полем», «Дивлюсь я на небо» та ін..

Тема 10. Опрацювання різних метро-ритмічних малюнків (пунктирний ритм, комбінації з шістнадцятими тривалостями тощо).

Обсяг самостійної роботи 2 години.

Мета: опанування різними метро-ритмічними структурами.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з навчально-методичними джерелами;
- практичне відпрацювання навичок.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть відмінності між метром та ритмом; що таке сильна та слабка доля такту.
- Продемонструйте відтворення запропонованих викладачем ритмічних малюнків за допомогою стукоту по різних поверхнях, плескоту в долоні або тупотіння.
- Проговоріть текст творів з індивідуальної програми ритмізовано – беручи до уваги подовженість голосних у фразі.

Рекомендовані джерела: 5, 7, 12, 30.

Тема 11. Формування уявлення про зв'язок музичного мовлення з інтонацією. «Персональне» мислення у вокальних творах, опанування пісень від першої особи.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: ознайомлення зі спорідненістю та відмінностями між вокальною та мовленнєвою інтонацією; практичне застосування навичок знаходження притаманної персонажу голосової палітри; вивчення творів з індивідуальної програми (мелодики, ритмо-інтонаційної будови, поетичної складової, художнього образу тощо).

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковими та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- аналіз власного звучання;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть риси, що поєднують / різнять вокальну та мовленнєву інтонацію.
- Охарактеризуйте структуру образу та дій персонажа у творі з індивідуальної програми.
- Продемонструйте знання тексту та мелодії пісні з індивідуальної програми.
- Проаналізуйте архітектуру твору з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 5, 8, 12, 14, 23.

Орієнтовний репертуарний список:

Пісні від першої особи:

- Е. Брилін, О. Петров «Справжнє хлопчєня»
- Л. Горова «Золотоволоска», «Мрійниця»
- В. Івасюк, В. Стельмах «Запроси мене у снї»
- Л. Лепкий, Б. Лепкий «Чуєш, брате мій»
- Р. Лісова, Л. Костенко «Хай буде легко»
- М. Кармінський, Р. Бернс Пісні з вистави «Робін Гуд»
- П. Майборода, А. Малишко «Пісня про рушник»
- П. Майборода, М. Сом «Пісня допитливих»
- І. Полєвіков, І. Михайлова «Баба Яга»
- С. Сабадаш, М. Ткач «Марічка»
- І. Францескевич, С. Зубко «Сватання»
- Я. Ярославенко, Г. Гейне «Чудовий край»

II курс – 4 семестр

Тема 12. Технічні вправи: удосконалення звучання голосних та приголосних, йотовані звуки, спів вправ з емоційним забарвленням.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: засвоєння особливостей вимови йотованих голосних у співі; удосконалення звуковедення; розвиток тембрального забарвлення та виражальних властивостей голосу у різних образно-емоційних контекстах.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з навчально-методичними джерелами;
- аналіз власного звучання;
- ментальна та реальна репетиція.

Питання до самостійної роботи:

- Перелічіть йотовані голосні української мови та зазначте особливості їх вокальної вимови у зв'язку із положенням у слові, фразі.
- Складіть перелік образно-емоційних ситуацій (7-10) для реалізації їх у поспівках, запропонованих викладачем.
- Охарактеризуйте виразові можливості звучання голосу в різних образно-емоційних контекстах (наприклад: здивування, острах, захват тощо).

Рекомендовані джерела: 5, 7, 10, 18.

Тема 13. Розвиток вокального слуху та самоконтролю. Робота над вокалізом з сюжетним завданням («вокаліз-етюд», «вокаліз-дуєт», «жанровий вокаліз» тощо).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: поглиблений розвиток координації слуху та голосу; опанування музичної логіки у вокалізах; створення індивідуального сюжетного рішення та опанування його співочої реалізації.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- аналіз власного звучання;
- ментальна та реальна репетиція.

Питання до самостійної роботи:

- Охарактеризуйте поняття вокальний тембр;
- Проаналізуйте музичну логіку, що відтворена у розгортанні мелодії та характері акомпанементу вокалізу;
- Складіть власний сюжет вокалізу, що відповідає музичній логіці та продемонструйте його відтворення.

Рекомендовані джерела: 2, 7, 11, 12, 15.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокалізи: Г. Зейдлер, Дж. Конконе, В. Крохмаль, В. Ровнер «Джазові вокалізи», А.Філіппов «Жанрові вокалізи» та ін..

Тема 14. Резонаторні відчуття при співі – теорія та практика. Висока співацька форманта.

Обсяг самостійної роботи 2 години.

Мета: ознайомлення з резонансною теорією співу; формування свідомого уявлення щодо роботи головного та грудного резонаторів при співі; практичне засвоєння звучання та відчуття високої вокальної форманти.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- аналіз та оптимізація власного звучання;
- практичне застосування навички.

Питання до самостійної роботи:

- Охарактеризуйте механізм фонації та використання резонаторів у різних голосових регістрах.
- Охарактеризуйте власні відчуття при використанні грудного та головного резонаторів, зверніть увагу на положення усіх складових артикуляційного апарату при правильному звучанні у високій співацькій позиції;
- Продемонструйте спів вправ, запропонованих викладачем.

Рекомендовані джерела: 1, 3, 5, 10, 12.

Тема 15. Норми вокальної орфоєпії іноземних мов. Ознайомлення з пісенними традиціями народів світу, спів мовою оригіналу (за індивідуальними можливостями).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: ознайомлення здобувача освіти з особливостями вимови при співі іноземними мовами (італійська, англійська, німецька та ін.); добір та вивчення пісень народів світу.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковими та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- аналіз власного звучання;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Охарактеризуйте особливості вимови іноземної мови (за власним вибором) та специфіку її вокальної орфоєпії.
- Створіть невеличкий вірш з імітацією вимови іноземної мови (за власним вибором)
- Продемонструйте знання поетичного тексту у ритмізованому варіанті музичного твору.
- Продемонструйте виконання вокального твору з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 13,18, 26, 27.

Орієнтовний репертуарний список:

Обробки пісень народів світу:

- Англійська нар. пісня «My bonny»
- Італійська нар. пісня «Mascheroni»
- Італійська нар. пісня в обр. В. Мельо «Lo pinno mio», «Paparacianno», «Mariani»
- Іспанська нар. пісня в обр. П. Лакома «Habanera»
- Іспанська нар. пісня в обр. Ф. Обрадорса «El molondron»
- Іспанська нар. пісня «Adios, Granada»
- Креольська нар. пісня «San Antonio»
- Неаполітанська нар. пісня в обр. Л. Денца «Funiculi, funicula»
- Французька нар. пісня «Des oiseaux»
- Французька нар. пісня в обр. І. Амдоні «La mère Michel»
- Шотландська нар. пісня в обр. Л. ван Бетховена «Der schönste Bub was Henne»

Тема 16. Стилiстична специфіка творiв. Виконання пісень українських композиторів-класиків, українських авторів першої половини ХХ ст. (солоспiви, романси, пісні).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: ознайомлення здобувача освіти з поняттям стилю та особливостями стилістики творів, що складають індивідуальну програму; поглиблення знань щодо жанрової специфіки української вокальної лірики композиторів-класиків та авторів першої половини ХХ ст.; добір та вивчення творів.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;

- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Охарактеризуйте поняття «стиль вокального твору».
- Перелічіть українських композиторів-класиків та вкажіть особливості їх вокальних творів.
- Проаналізуйте вокальний твір з індивідуальної програми, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітектуру образу, взаємодію поетичної та музичної складових тощо.
- Продемонструйте виконання вокального твору з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 4, 9, 12, 16, 23.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокальні твори українських класиків та композиторів першої половини ХХ сторіччя:

- В. Безкоровайний, О. Курочка «Танго Стефи»
- В. Безкоровайний, О. Олесь «Чари ночі»
- О. Білаш, М. Ткач «Білі лебеді», «Білий сніг на зеленому листі»
- Д. Бортнянський Арієта Перетти, Арієта Жанотьера з опери «Свято синьйора»
- А. Горчинський, О. Богачук «Троянди на пероні»
- М. Колесса, Л. Українка «Я марила всю ніченьку»
- А. Кос-Анатольський, І. Франко «Ой ти, дівчино, з горіха зерня»
- М. Лисенко «Пісня Цвіркунки» з опери «Чорноморці»
- М. Лисенко, Т. Шевченко «Утоптала стежечку»
- С. Людкевич, Б. Лепкий «Черемоше, брате мій»
- К. Стеценко, Л. Українка «Стояла я і слухала весну»

III курс – 5 семестр

Тема 17. Розширення діапазону голосу та закріплення навичок сферичного звуку.

Обсяг самостійної роботи 2 години.

Мета: впевнене опанування академічної манери співу із залученням резонаторних функцій голосу; практична робота з розширення діапазону та удосконалення високої співацької форманти на матеріалі вправ та творів з індивідуальної програми.

Форма організації самостійної роботи:

- практична робота над удосконаленням звучання власного голосу;
- аналіз аудіо-запису розспівування;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Виконайте вправи, що запропонував викладач, зробіть аудіо-запис співу та проаналізуйте звучання голосу.
- Охарактеризуйте власні відчуття при правильному звучанні.

– Послухайте відео- або аудіо-записи акторів, що співали у академічній та естрадній (джазовій, народній) манерах, проаналізуйте умови використання тієї чи іншої манери співу, спектр засобів виразності.

Рекомендовані джерела: 1, 3, 5, 10, 12.

Тема 18. Тембр як головний виразовий елемент акторського співу, удосконалення звучання у різних регістрах. Опанування музики до кінофільмів (соло, дуети діалогічної будови).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: формування яскравого індивідуального звучання голосу, наповненого забарвлення на протязі усього робочого діапазону; опанування пісень з художніх, телевізійних фільмів, серів тощо.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Надайте характеристику поняттю «тембр».
- Вкажіть на особливості звучання власного тембру на прикладі різних творів з індивідуальної програми.
- Проаналізуйте вокальний твір з індивідуальної програми, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітектоніку образу, взаємодію поетичної та музичної складових тощо.
- Продемонструйте знання поетичного тексту у ритмізованому варіанті музичного твору, надайте стислий аналіз художнього образу / персонажу з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 5, 8, 12, 14, 22, 24, 26.

Орієнтовний репертуарний список:

Пісні з кінофільмів (соло, дуети)

- Я. Барнич, Р. Савицький «Гуцулка Ксеня» з х/ф «Гуцулка Ксеня»
- О. Білаш Пісня Андрія з т/ф «Чиста криниця»
- С. Вакарчук «Не йди» з т/ф «Століття Якова»
- В. Гомоляка, Є. Кравченко «В небі канарєчка гуляє», «Тепер я стал багатий...», «Я люблю і не знаю спокою...» з х/ф «За двома зайцями»
- С.А. Джамаладінова «Чому квіти мають очі» до х/ф «Поводир»
- Е. Джон, Т. Райн «Накуна matata» з м/ «Король лев»
- М. Легран «Зачекай на мене» з х/ф «Шербурзькі парасольки»
- А. Лучанко «Я попливу по небу» з т/ф «Біженка»
- Г. Манчіні, Дж. Мерсер «Moon river» з х/ф «Сніданок у Тіффані»
- Р. Роджерс «Пісня про прекрасні речі», «Едельвейс», «До-ре-мі» з х/ф «Звуки музики»

- І. Шамо, В. Карпеко (пер.О. Новицького) «Ти світи, моя зоря» з х/ф «Гори, моя зоря»
- І. Шамо, Б. Палійчук (пер. Г. бойка) «Місто спить» з х/ф «Командир корабля»

Тема 19. Ознайомлення з мелізмами (форшлагги, морденти тощо), складними ритмічними малюнками (синкопи, дуолі, тріолі тощо).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: ознайомлення здобувача освіти з особливостями виконання різного типу мелізмів; опанування складними ритмічними малюнками у різних темпах.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- аналіз та оптимізація власного звучання.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть правила виконання одного або декількох видів мелізмів (наприклад, перекресленого або не перекресленого форшлаггу), продемонструйте власне виконання.
- Продемонструйте (плескаючи у долоні або в інший спосіб) особливості виконання складного ритмічного малюнку у заданому темпі.
- Включіть виконання мелізмів у твори з власної індивідуальної програми або вправи для розігріву голосу (після обговорення з викладачем), проаналізуйте зміни у сприйнятті образу твору та виразове навантаження зміненого мотиву, фрази.

Рекомендовані джерела: 6, 10, 12, 17, 25.

Тема 20. Особливості роботи з фонограмою. Виконання популярних пісень вітчизняних та зарубіжних композиторів ХХ ст.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: формування практичного досвіду співу під фонограму; засвоєння навичок по контролю за власною фонацією; добір та вивчення вокальних творів з індивідуальної програми (спів під живий супровід та фонограму).

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть види акомпанементу.
- Сформулюйте особливості роботи під фонограму з власного досвіду, порівняйте зі співом під «живий» акомпанемент.

– Проаналізуйте вокальний твір з індивідуальної програми, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітектуру образу, взаємодію поетичної та музичної складових тощо.

– Продемонструйте виконання вокального твору з індивідуальної програми у супроводі фонограми.

Рекомендовані джерела: 4, 6, 19, 20, 28.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокальні твори українських композиторів ХХ сторіччя:

- Л. Вербицький, О. Вратарьов «Дуель»
- В. Івасюк «Казка гір», «Мандрівний музикант», «Водограй»
- В. Івасюк, В. Марсюк «Балада про дві скрипки»
- І. Карабиць, Ю. Рибчинський «Пісня на добро»
- І. Карабиць, Б. Олійник «Ніхто не забутий»
- З. Левіна, С. Ясо «Канарейка»
- Б. Монастирський, О. Вратарьов «Клич мене»
- Ф. Надененко, А. Міцкевич «Два слова»
- І. Поклад, Ю. Рибчинський «Чарівна скрипка», «Очі на піску», «Зелен клен»
- М. Скорик, М. Петренко «Намалюй мені ніч»
- М. Стецюк «Зажурилась при долині»
- І. Шамо, Ю. Рибчинський «Три поради»
- Б. Янівський, П. Шкарб'юк «Журавочка»

Тема 21. Історико-культурна специфіка творів. Робота над вокальними творами академічної спрямованості (арія, арієта, канцона, романс, пісня тощо).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: ознайомити здобувача освіти з особливостями (виконавськими традиціями) співу вокальних творів академічної спрямованості, що належать до різних епох чи течій; сформувані початкові уявлення щодо періодизації світового виконавського мистецтва; дібрати та вивчити посильні для здобувача твори класичного репертуару (камерно-вокальні, концертні, оперні тощо).

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Перелічіть епохи світового музичного мистецтва відповідно до історичної періодизації;
- Надайте характеристику музичного мистецтва окремої епохи за власним вибором (наприклад, епохи бароко, романтизму), зверніть увагу на виконавські традиції, що притаманні обраній епосі.

– Проаналізуйте вокальний твір з індивідуальної програми, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітектуру образу, взаємодію поетичної та музичної складових тощо.

Рекомендовані джерела: 1, 9, 18, 23, 25.

Орієнтовний репертуарний список:

Камерно-вокальні твори:

- Л. ван Бетховен, В. Гете (пер. Д. Ревуцького) «Жив-був король багатий...» (Пісня про блоху)
- Л. ван Бетховен, В. Гете (пер. М. Рильського) Пісня Клерхен «Гремлять барабани...»
- Ж.-Б. Векерлен «В ліс одна вже не піду», «Нінетта»
- С. Еспозіто, Т. Манліо «Anima e core»
- В. ді Кьяра «La spagnoła»
- С. Монюшко, К. Бродзінський (пер. Г. Швидків) «Мазурка»
- С. Монюшко, Я. Захар'яевич (пер. А. Магновський) «Золота рибка»
- В.А. Моцарт, Дж. Якобі «An Chloe»
- Дж.-Б. Перголезі «Tre giorni son che Nina»
- Ф. Шопен, С. Вітвіцький (пер. М.Тарчинська) «Бажання»
- Р. Шуман, Г. Гейне (пер. Ю. Отрошенко) «Не серджусь, ні!»
- Р. Шуман «Käuzlein»

III курс – 6 семестр

Тема 22. Технічні вправи: згладжування реєстрів, удосконалення навичок кантиленного звучання.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: вдосконалення звучання голосу та формування навичок самостійного розігріву голосового апарату.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з навчально-методичними джерелами;
- аналіз власного звучання;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Охарактеризуйте методичну спрямованість кожної поспівки, вправи для розігріву голосового апарату, які пропонує викладач.
- Проаналізуйте власні відчуття при подоланні реєстрового порогу.
- Надайте визначення поняттю «кантилена» та сформулюйте перелік її виразових можливостей.

Рекомендовані джерела: 2, 7, 10, 12, 17.

Тема 23. Виразові можливості голосу актора, пошуки власної самобутності. «Характерне» звуковидобування, що відповідає логіці художнього образу. Опанування музики до вистав (соло, дуети, тріо).

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: формування свідомого ставлення до виразових можливостей тембрального забарвлення голосу у різних емоційно-психологічних станах художнього образу; опрацювання «характерного» звучання та звуковидобування (хрипливість, сиплість, гугнявість, шепіт, дитяче звучання тощо); опанування вокальних творів для театру (можлива робота над роллю до студентської вистави).

Форма організації самостійної роботи:

- робота з навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Надайте визначення поняттю «тембр», наведіть декілька прикладів яскравого використання змін тембру в акторських вокальних роботах.
- Проаналізуйте необхідність застосування того чи іншого характерного тембру у творах з індивідуальної програми або поспівках.
- Доберіть ряд персонажів (три-п'ять), наділіть їх тембральними особливостями звучання та заспівайте один і той самий твір або його частину від лица кожного персонажу (з переліку творів, що вивчалися раніше).
- Проаналізуйте вокальний твір з індивідуальної програми, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітектуру образу, взаємодію поетичної та музичної складових тощо.

Рекомендовані джерела: 12, 13, 14, 19, 27.

Орієнтовний репертуарний список:

Музика до вистав (соло, ансамблі):

- Д. Аттья, А. Коен «Сварка сестер» з рок-опери «Mozart»
- Дж. Кандер «The Money Song» з мюзиклу «Cabaret»
- Р. Коччанте «Belle» з мюзиклу «Notre-Dame de Paris»
- Е. Ллойд Вебер «Jellicle Songs for Jellicle Cats» з мюзиклу «Cats»,
- Ф. Лой «With a little bit of luck» з мюзиклу «My fair lady»
- Ж. Пресгурвік «Les rois du monde » з мюзиклу «Roméo et Juliette»
- В. Птушкін «Приручи мене» з вистави «Маленький принц»
- В. Птушкін «Романс» з музики до вистави «Королівські ігри»
- О. Хамерштайн «Sisters lament» з мюзиклу «Cinderella»

Тема 24. Співаючий актор – «дуально-дуельна» форма сценічного буття. Виконання сучасних творів українських композиторів.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: опанування швидкої зміни вокальної манери виконання в залежності від внутрішнього розподілу змісту пісні між «автором» та «персонажем»; формування відповідального ставлення до пошуку власної інтерпретації вокального твору та можливостей імпровізації; добір та вивчення сучасних композицій.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Надайте визначення терміну «імпровізація», охарактеризуйте різницю між інтерпретацією та імпровізацією у вокальних творах.
- Проаналізуйте вокальний твір з індивідуальної програми, приділяючи пильну увагу розподілу реплік персонажів, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітектоніку образу, взаємодію поетичної та музичної складових тощо.
- Продемонструйте власну акторську інтерпретацію вокального твору з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 4, 19, 20, 21, 22, 24, 26.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокальні твори сучасних українських композиторів:

- І. Білик, С. Галябарда «Якого кольору кохання»
- І. Білик, Т. П'янкова «Янголе мій»
- Л. Вішневська «Свята земля»
- В. Іванов – З. Сагалов «Старий Харків»
- Р. Лісова, К. Квітчаста «Там, де ходиш ти»
- І. Поклад, М. Ткач «Не питай мене»
- І. Полевіков, В. Сосюра «Васильки»
- І. Полевіков, І. Керпатенко «Речитатив Скіфа»
- В. Птушкін, Г. Аполінер «Під мостом Мірабо»
- М. Скорик, Б. Стельмах «Принесить мені маків»
- М. Стецюн «Мав я жінку»
- І. Чистякова, Я. Поразинська «Загублені гуси»
- О. Янушкевич, Н. Шаварська «Сама»

Тема 25. Рухливість голосу, опанування легкого природного звуковедення у прискореному темпі.

Обсяг самостійної роботи 2 години.

Мета: опанування впевненого володіння навичками злагодженого голосоведіння у різних темпах та при змінах динаміки (поступових та різких); опанування навичок рухливості голосу у різних регістрах та при їх зміні.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з навчально-методичними джерелами;
- аналіз та оптимізація власного звучання;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Вкажіть на місця реєстрових порогів (зламів) у власному голосі, сформулюйте враження від вірної фонації.
 - Виконайте поспівку, вправу для розігріву голосового апарату (запропоновану викладачем) поступово прискорюючи або уповільнюючи темп відтворення.
 - Зверніть увагу на внутрішні відчуття та власні слухові враження при переході від одного реєстра звучання до іншого.
 - Охарактеризуйте зміни у стані опори дихання та резонаторів при виконанні широких інтервалів-стрибків (висхідних, низхідних) та співі поступової мелодії.
- Рекомендовані джерела: 6, 10, 12, 13, 28, 30.

Тема 26. Довільна зміна вокального та мовленнєвого звуковидобування (вокалізація-декламація, вокалізація-розмова). Робота над номерами з мюзиклів, оперет, музичних комедій тощо.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: опанування специфіки мовленнєвого звуковидобування при співі; добір та вивчення сценічних вокальних творів (спів мовою оригіналу).

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть варіанти мовленнєвого звуковидобування при співі та доцільність їх використання на прикладах творів, що вивчались впродовж опанування дисципліни.
- Підготуйте декілька (мінімум два) варіанти розподілу вокальних і мовленнєвих епізодів у творі з індивідуальної програми; виправдайте логіку їх використання та проаналізуйте вплив на формування образу твору кожного з обраних варіантів.
- Проаналізуйте вокальний твір з індивідуальної програми, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітектоніку образу, взаємодію поетичної та музичної складових тощо.

Рекомендовані джерела: 8, 12, 18, 25, 30.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокальні твори з мюзиклів, оперет, музичних вистав:

- Л. Бернстайн Пісенька Венді з мюзиклу «Peter Pan»
- Л. Бернстайн Пісня Марії, Пісня Тоніо з мюзиклу «The West side story»
- К. Вайль «Меккі-ніж» з мюзиклу «The three penny opera»
- М. Ли «The impossible dream» з мюзиклу «Man of La Mancha»
- Е. Ллойд Вебер номери з мюзиклів «Cats», «Jesus Christ Superstar», «Evita», «The phantom of the opera»
- Ф. Лоу «How to handle a woman» з мюзиклу «Camelot»

- Ф. Лоу «Постривай Хенрі Хігінс» з мюзиклу «My fair lady»
 - А. Менкен «Beauty and the Beast», «Gaston», «If I can't love her» з мюзиклу «Beauty and the Beast»
 - Г. Татарченко, Ю. Рибчинський арія Жанни Д'Арк «Свобода» з рок-опери «Біла ворона»
- К.М.Шонберг «Пісня Трактирника» з мюзиклу «Les Miserables»

IV курс – 7 семестр

Тема 27. Удосконалення вокально-технічних та вокально-виконавських навичок. Спів *a cappella* – мистецтво самоконтролю та взаємодія з публікою.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: удосконалення набутих протягом навчання вокальних умінь та навичок технічного й художнього спрямування; формування самоконтролю над власною фонацією при співі без супроводу; розвиток комунікаційних якостей для контакту з публікою; спів *a cappella* народних пісень або їх фрагментів з творів, що вивчалися у попередні роки.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з навчально-методичними джерелами;
- робота зі звуко-фіксуючою апаратурою / застосунками;
- ментальна та реальна репетиція.

Питання до самостійної роботи:

- Надайте визначення поняття «*a cappella*».
- Зробіть аудіо-записи одного й того ж комплексу вправ та послівок для розігріву голосового апарату протягом декількох тижнів (мінімум 5 записів); проаналізуйте зміни у стані голосу.
- Опрацюйте самостійно українську народну пісню без супроводу, оберіть зручну тональність та спробуйте використати різні варіанти фразування у куплетах; для кращого результату використовуйте спів перед дзеркалом.

Рекомендовані джерела: 2, 7, 10, 12.

Тема 28. Створення індивідуальної акторської палітри засобів виразності для адекватного та актуального інтерпретування художнього образу. Робота над різножанровими вокальними творами вітчизняних та зарубіжних авторів, народними піснями.

Обсяг самостійної роботи 3 години.

Мета: удосконалення роботи над акторською інтерпретацією на матеріалі послівок, вокальних вправах, творів з індивідуальної програми; засвоєння стилістики та виконавських традицій, що притаманні вивченим вокальним творам; добір та вивчення індивідуальної програми.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокального твору;
- ментальна та реальна репетиції;

– робота зі звуко-фіксуючою апаратурою / застосунками.

Питання до самостійної роботи:

– Охарактеризуйте стилістичні та історичні особливості творів з індивідуальної програми.

– Проаналізуйте вокальні твори з індивідуальної програми, охарактеризуйте виконавські засоби виразності, архітекtonіку образу, взаємодію поетичної та музичної складових, тощо.

– Продемонструйте знання слів та музики творів з індивідуальної програми.

Рекомендовані джерела: 8, 9, 13, 14, 26, 27, 29.

Орієнтовний репертуарний список:

Різножанрові вокальні твори:

- Н. Андрієвський, Л. Рева «Якби я вмiла вишивать»
- Х. Вольф «За любов плачу коханням»
- Дж. Дассен «Et sit u n'exis tait pas»
- Ш. Дюмон «Non, je ne regretted rien»
- Д. Заюшкіна «Годі говорити про того, кого нема»
- В. Івасюк, Б. Гура «Мальви»
- Т. Кутуньо «L'orologio»
- М. Левел «Cruella de Vil»
- Х. Ланг, Б. Рейсфельд «It's oh so quiet»
- Ю. Мейтус, Є. Брейтигам «На санках»
- М. Равель «Ніколетта»
- М. Стецюн «Криниченька»
- Українські нар. пісні в джазовій обр. В. Харченко «Лугом iду, коня веду», «Ти до мене не ходи», «Вербовая дощечка»
- Р. Шюгар «It's over, isn't it?» з м/ф «Всесвіт Стiва»
- В. Якимець «Старенький трамвай»

Тема 29. Виконавський аналіз творів. Опанування номерів з власною акторською інтерпретацією музично-поетичного твору. Створення відео-робіт.

Обсяг самостійної роботи 4 години.

Мета: удосконалення аналітичного та критичного підходів при роботі над власною інтерпретацією вокальних творів; залучення усього спектру акторської виразності задля відео-фіксації творів з індивідуальної програми.

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- виконавський аналіз вокальних творів;
- ментальна та реальна репетиції;
- робота зі звуко- та відео- фіксуючою апаратурою.

Питання до самостійної роботи:

- Назвіть складові виконавського аналізу твору.

- Подивіться та проаналізуйте існуючі інтерпретації творів з індивідуальної програми; порівняйте підходи співаків та акторів до втілення одних творів.
- Сформулюйте власне бачення шляхів створення акторської інтерпретації художніх образів творів, що вивчаються, обґрунтуйте власний вибір.
- Зробіть відео-запис творів з індивідуальної програми та проаналізуйте візуальну та вокальну складові виконання.

Рекомендовані джерела: 1, 8, 12, 21, 26.

Тема 30. Ансамбль як засіб формування творчого партнерства на сцені. Виконання вокальних творів ансамблями різних складів та форм.

Обсяг самостійної роботи 4 години.

Мета: засвоєння вмій та навичок зі сценічної музичної взаємодії (з концертмейстером, з партнерами), створенні єдиного емоційного контексту та образного простору вокального твору; добір та вивчення творів для різних типів ансамблів (однорідні, мішані, малі, великі).

Форма організації самостійної роботи:

- робота з науковою літературою та навчально-методичними джерелами;
- робота з текстом (музичним, поетичним);
- ментальна та реальна репетиції.

Питання до самостійної роботи:

- Окресліть рамки образу власного персонажу при створенні загального художнього образу твору; обміркуйте план взаємодії з партнерами на сцені.
- Проаналізуйте виконання у контексті співпраці з концертмейстером – зверніть увагу на початок та завершення твору, а також окремих його елементів (фраз, куплетів тощо).
- Продемонструйте знання тексту та музичного матеріалу власної партії з творів, що вивчаються.

Рекомендовані джерела: 1, 12, 17, 26, 32.

Орієнтовний репертуарний список:

Вокальні ансамблі різних складів:

- Американський традиційний спіричуел «Go down Moses»
- Д. Ельфман «Пісенька жахів» з м/ф «Жах перед різдвом»
- А. Горчинський, Л. Татаренко «Червона троянда»
- Л. Кьоссо, Дж. Дель Ре «Parole, parole»
- К. Меладзе «Кажуть все мине»
- О. Муха, Л. Костенко «Дякую»
- Д. Січинський, В. Лебедева «Чом, чом, чом, земле моя»
- М. Скорик, Р. Братунь «Не топчить конвалій»
- К. Стеценко, Г. Квітка-Основ'яненко «Дует Одарки і Прокопа»
- Українські народні пісні в обр. В. Палай «Щедрівки»

3. Рекомендовані джерела

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Київ: ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKewjaw6e95qn0AhXEmIsKHeWiDBIQFnoECAUQAQ&url=http%3A%2F%2F194.44.152.155%2Felib%2Flocal%2Fsk722654.pdf&usg=AOvVaw1o7wh3yJ-pXf1xM7ELbo-I> (дата звернення: 25.08.2022).
2. Артикуляційно-дихальний тренінг для студентів-вокалістів: метод. рек. для 1 та 2 курсу / [уклад. Т.С. Андріївська]. Харків : ХНУМ, 2019. 10 с.
3. Аспекти фізіології та медицини у постановці голосу: метод. рек. / Т.П. Павленко. Вінниця : НОВА КНИГА, 2008. 56 с.
4. Баланко О.М. Сучасна українська камерно-вокальна музика як виконавський феномен : навч. посіб. Житомир : О.О. Євенок, 2018. 207 с.
5. Бень Г. Л. Методика вокального виховання майбутнього актора драматичного театру : наук.-метод. зб. Львів : Видавничий центр Львівського нац. ун-ту ім. Івана Франка, 2016. 200 с.
6. Бокоч В.А., Кузьменко-Присяжна Л.І, Остапенко Л.В. До проблеми навчання естрадного вокалу // Молодий вчений. 2017. № 8. С. 31-34. URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/8_48_2017.pdf (дата звернення: 25.08.2022).
7. Букач М.М. Взаємозв'язок голосу та слуху-основа вокального виховання // Наукові записки. НаУКМА. Т. 59 : Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2006. С. 9-16 URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6991/Bukach_Vzaiemozviazok_slukhu_ta_holosu.pdf (дата звернення: 25.08.2022).
8. Верещака А. О. Формування іміджу естрадного виконавця // Культура України. 2014. Вип. 46. С. 283–289. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ku_2014_46_37 (дата звернення: 25.08.2022).
9. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва : навч. посіб. Київ : Вид-но НМАУ ім. П.І. Чайковського, 1997. 320 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hnyd_Bohdan/Istoriia_vokalnoho_mystetstva.pdf?PHPSESSID=j8feuldjtgstfgo0ge0h97t12 (дата звернення: 25.08.2022).
10. Голос людини та вокальна робота з ним : монографія / [Г.Є. Стасько, О.Д. Шуляр, М.Ю. Сливоцький та ін.]. Івано-Франківськ : Видавництво ПНУ, 2010, 336 с. URL: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKewifm4nk6Kn0AhVSEncKHTLTBzcQFnoECAIQAQ&url=http%3A%2F%2F194.44.152.155%2Felib%2Flocal%2F2911.pdf&usg=AOvVaw0YmhBmk3XY0m2UpE4vkvBM> (дата звернення: 25.08.2022).
11. Дорошенко В.О. Вокаліз у професійній підготовки студента-актора театру анімації : методичні рекомендації з навчальної дисципліни «Сольний спів». Харків : ФОП Панов А.М., 2016, 92 с. URL:

<https://repo.num.kharkiv.ua/bitstream/num/182/1/%d0%94%d0%be%d1%80%d0%be%d1%88%d0%b5%d0%bd%d0%ba%d0%be%20%d0%92%d0%be%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d1%96%d0%b7.pdf> (дата звернення: 25.08.2022).

12. Дорошенко В.О. Сольний спів як засіб виховання студента-актора : навчально-методичний посібник. Харків : Колегіум, 2010. 152 с.
13. Дрожжина Н.В. Теоретико-методичні засади естрадно-джазового співу: Навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра закладів культури і мистецтв III-IV рівнів акредитації. Вид. 2-ге, допов. Харків : Естет Принт, 2019. 148 с.
14. Єрошенко О.В. Виразність вокального виконавства: художні та природні чинники //Культура України : зб. наук. ст./ Харків. держ. акад. культури. Харків, 2012. Вип. 36. С. 252-261. URL: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura36/31.pdf (дата звернення: 25.08.2022).
15. Каушмян Я.М. До моделі стилістики «національного» та «інтернаціонального» (на прикладі вокалізів С. Павлюченка, М. Завалішиної, О. та Р. Вороніних) // Аспекти історичного музикознавства : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 2018. Вип. 13. С. 141-153. URL: <http://num.kharkiv.ua/aspekty/vypusk13/%D0%9A%D0%B0%D1%83%D1%88%D0%BD%D1%8F%D0%BD%20%D0%AF.141-153%D1%81.pdf> (дата звернення: 25.08.2022) .
16. Колубаєв О. Л. Галицька популярна пісня в процесі еволюції регіональної традиції естрадно-музичного мистецтва : автореф. дис. канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 - муз. мист-во; Одес. нац. муз. акад. ім. А.В. Нежданової. Одеса, 2014. 20 с.
17. Кушка Я. С. Методика навчання співу: Посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 288 с. URL: <https://bohdan-books.com/upload/iblock/446/44653d92001b891e316f87eac6b057bf.pdf> (дата звернення: 25.08.2022) .
18. Мадішева Т.П. Співак і мова. (Культура співу мовою оригіналу: теорія та практика). Харків : ШТРИХ, 2002. 160 с.
19. Музична естрада: словник / уклад. В.М. Откидач. Харків : І.В. Якубенко, 2004. 446 с.
20. Откидач В.М. Естрадний спів: метод. рек. для керівників і виконавців. Харків : Атос, 2009. 123с.
21. Поплавський М.М. Антологія сучасної української естради. Київ : Макрос, 2009. 415 с.
22. Рябуха Т. Витоки та інтонаційні складові української пісенної естради: дис. канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 - муз. мист-во. ХНУМ ім. І.П. Котляревського. Харків, 2017. 203 с.
23. Стахевич О.Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки: посіб. Вінниця : Нова Книга, 2012. 176 с.

24. Сторі Дж. Теорія культури та масова культура. Вступний курс / пер.з англ.. С.Савченка. Київ : Вид-во «Акта», 2005. 357 с. URL: https://hromadalib.files.wordpress.com/2016/08/storey_2005_theory.pdf (дата звернення 25.08.2022).
25. Хуторська А.Й. Використання традиційних та новітніх методів навчання співу для подолання негативного впливу сучасної *pop*-культури на співаків-початківців // Зб. наук. пр. І Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції «Голос представників голосомовних професій: актуальні проблеми, досвід та інновації». Харків : ХНПУ, 2019. С.152-156. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2335/1/%d0%93%d0%be%d0%bb%d0%be%d1%81%20%d0%bf%d1%80%d0%b5%d0%b4%d1%81%d1%82%d0%b0%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d0%ba%d1%96%d0%b2%20%d0%b3%d0%be%d0%bb%d0%be%d1%81%d0%be%d0%bc%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d1%85%20%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%84%d0%b5%d1%81%d1%96%d0%b9%20.pdf> (дата звернення: 25.08.2022).
26. Шевченко Н. Синтез виконавських манер як творчий чинник сучасної вокальної музики // Вісник ДАКККиМ. 2012. № 3. С. 183–187. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/visnyk/Visnyk_3_12_.pdf (дата звернення: 25.08.2022).
27. Finelly Patrick M. Sound Studies: Voice and Aurality in the Theatre // Theatre Journal 64 (2012) by The Johns Hopkins University Press.2012. P. 445–458. URL: https://digitalcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1003&context=the_facpub (дата звернення: 25.08.2022).
28. Linklater Kristin Freeing the natural voice. New York : Drama Book Specialists, 1976. 210 p. URL: https://kupdf.net/download/linklater-freeing-the-natural-voicepdf_5af49c2ae2b6f5b079c2cee2_pdf (дата звернення: 25.08.2022)
29. Liudmyla Shapovalova, Yuliia Nikolaievska, Nataliia Mykhailova, Iryna Romaniuk, Anna Khutorska Vocal and choir performance in the music and theater university (psychological and communicative aspects) / AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 2021, 11/02-XX., p. 141-146. WoS URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110220/papers/A_24.pdf (дата звернення: 25.08.2022).
30. Riggs Seth. Singing for the Stars: A Complete Program for Training Your Voice. Alfred Music Publishing, 1992. 96 p.
31. Sarrazin Natalie Music and the Child. Open Suny Textbooks, State University of New York at Geneseo. 2016. 309 p. URL: <https://milneopentextbooks.org/music-and-the-child/> (дата звернення: 25.08.2022)
32. Stoloff B. Blue scatitudes. Vocal improvisation on the blue. Brooklyn, New York: Gerard and Sarzin Publishing Co., 2003. 77 p.

4. Рекомендовані інтернет-ресурси

1. Бібліотека Львівської національної академії імені М.В. Лисенка. URL: <https://places.biz.ua/culture-and-art/libraries/biblioteka-lvivskoj-natsionalnoj-muzychnoj-akademiji-imeni-m-v-lysenka/> (дата звернення: 25.08.22).
2. Бібліотека Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. URL: <http://lib.knmau.com.ua/> (дата звернення: 25.08.22).
3. Бібліотека Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової <http://odma.edu.ua/library> (дата звернення: 25.08.22).
4. Електронний каталог української нотної літератури URL: <http://ukrnotes.in.ua/poshuk.php> (дата звернення: 25.08.2022).
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 25.08.2022).
6. Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г. Короленка. URL: <https://korolenko.kharkov.com/> (дата звернення: 25.08.22).
7. Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека імені К.С. Станіславського. URL: <http://mtlib.org.ua/> (дата звернення: 25.08.22).
8. Akademia Teatralna im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie (Театральна академія імені О. Зельверовича, Польща, м. Білосток) URL: <https://akademia.at.edu.pl/> (дата звернення: 25.08.2022).
9. Guildhall school of music and drama URL: <http://www.gsmd.ac.uk/> (дата звернення: 25.08.2022).
10. Lietuvos Musikos ir teatro akademija (Литовська академія музики та театру) URL: <https://lmta.lt/en/> (дата звернення: 25.08.2022).

Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти денної форми навчання з навчальної дисципліни «Сольний спів», ОР «Бакалавр», галузь знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 026 Сценічне мистецтво, ОПП «Сценічне мистецтво» («Акторське мистецтво драматичного театру і кіно», «Акторське мистецтво театру ляльок») / автор-уклад. Хуторська А.Й. Харків: ХНУМ ім. І.П. Котляревського, 2023. 29 с.

Укладач:

Хуторська Анна Йосифівна, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри сценічної мови